

Panarchuk, S. V., and Topii, I. I. "Elementy systemy antykrizovoho upravlinnia mashynobudivnym pidpriemstvom" [Elements of crisis management engineering enterprise]. <http://www.economy.nayka.com.ua/index.php?operation=1&iid=336>

Potyomkin, A. "Zamist vidnovlennia platospromozhnosti borzhnyky nadaiut perevahu zatiahuvanniu sprav i bankrutstvu" [Instead of restoring the solvency of the debtors prefer protraction and bankruptcy cases]. http://zib.com.ua/ua/16014-zamist_vidnovlennia_platospromozhnosti_borzhniki_nadayut_per.html

Seliuchenko, N. Ie., and Kozyk, O. V. *Antykrizove finansove upravlinnia na pidpriemstvi* [Crisis financial management in the enterprise]. Kyiv: UBS NBU, 2007.

Shtanhret, A. M., and Kopyliuk, O. I. *Antykrizove upravlinnia pidpriemstvom* [Crisis management]. Kyiv: Znannia, 2007.

Tereshchenko, O. O. "Antykrizove upravlinnia finansamy pidpriemstv" [Crisis management finance companies]. *Avtoref. dys. ... d-ra ekon. nauk: 08.04.01*, 2005.

УДК 338.5:330.31

ЕКОНОМІЧНЕ ОБҐРУНТУВАННЯ МІНІМІЗАЦІЇ ІММОБІЛІЗОВАНИХ КОШТІВ, ВКЛАДЕНИХ У МАТЕРІАЛИ МАШИНОБУДІВНОГО ПІДПРИЄМСТВА

© 2014 БОЙКО В. В., БУДИНСЬКА О. Ю.

УДК 338.5:330.31

Бойко В. В., Будинська О. Ю. Економічне обґрунтування мінімізації іммобілізованих коштів, вкладених у матеріали машинобудівного підприємства

Удосконалено механізм мінімізації іммобілізованих коштів, вкладених у матеріали підприємства. Оптимізація названого механізму досягається зменшенням різниці між нормованими (або авансованими) і фактичними коштами, вкладеними в матеріали, з урахуванням їх диференціювання та інтегрування впродовж операційного циклу підприємства. Науково обґрунтовано необхідність дослідження іммобілізованих коштів, вкладених у матеріали, щодо їх можливої мінімізації. Запропоновано методологію визначення коефіцієнтів впливу мінімізації коштів, вкладених у матеріали, на зміну рівня їх іммобілізації та абсолютного вивільнення. Оцінено можливість використання запропонованих коефіцієнтів як до відносних, так і до абсолютних показників іммобілізації коштів, вкладених у матеріали. Економічно обґрунтовано розрахунок матриці мінімізації іммобілізованих коштів, вкладених у матеріали, та її практичне застосування на машинобудівних підприємствах. Наголошено, що наведена методологія розрахунку вищезазначених коефіцієнтів і матриці мінімізації іммобілізованих коштів, вкладених у матеріали, дозволяє машинобудівному підприємству залежно від конкретних техніко-економічних умов господарювання визначити можливе вивільнення задіяних грошових коштів.

Ключові слова: кошти, вкладені в матеріали; іммобілізація; мінімізація; відтворення; вивільнення.

Табл.: 1. **Формул:** 20. **Бібл.:** 8.

Бойко Валентина Володимирівна – кандидат технічних наук, доцент, професор, кафедра менеджменту виробничої сфери, Національний гірничий університет (пр. К. Маркса, 19, Дніпропетровськ, 49027, Україна)

E-mail: professor.Bojko@gmail.com

Будинська Ольга Юріївна – асистент, кафедра менеджменту виробничої сфери, Національний гірничий університет (пр. К. Маркса, 19, Дніпропетровськ, 49027, Україна)

E-mail: olja.bud@mail.ru

УДК 338.5:330.31

Бойко В. В., Будинская О. Ю. Экономическое обоснование минимизации иммобилизованных средств, вложенных в материалы машиностроительного предприятия

Усовершенствован механизм минимизации иммобилизованных средств, вложенных в материалы предприятия. Оптимизация названного механизма достигается уменьшением разницы между нормированными (или авансированными) и фактическими средствами, вложенными в материалы, с учетом их дифференцирования и интегрирования в течение операционного цикла предприятия. Научно обоснована необходимость исследования иммобилизованных средств, вложенных в материалы, для их возможной минимизации. Предложена методология определения коэффициентов влияния минимизации средств, вложенных в материалы, на изменение уровня их иммобилизации и абсолютного высвобождения. Оценена возможность использования предложенных коэффициентов как в относительных, так и в абсолютных показателей иммобилизации средств, вложенных в материалы. Экономически обоснован расчет матрицы минимизации иммобилизованных средств, вложенных в материалы, и ее практическое применение на машиностроительных предприятиях. Отмечено, что приведенная методология расчета вышеназванных коэффициентов и матрицы минимизации иммобилизованных средств, вложенных в материалы, позволяет машиностроительному предприятию в зависимости от конкретных технико-экономических условий хозяйствования определять возможное высвобождение задействованных денежных средств.

Ключевые слова: средства, вложенные в материалы; иммобилизация, минимизация; воспроизводство; высвобождение.

Табл.: 1. **Формул:** 20. **Библ.:** 8.

Бойко Валентина Владимировна – кандидат технических наук, доцент, профессор, кафедра менеджмента производственной сферы, Национальный горный университет (пр. К. Маркса, 19, Днепропетровск, 49027, Украина)

E-mail: professor.Bojko@gmail.com

Будинская Ольга Юрьевна – ассистент, кафедра менеджмента производственной сферы, Национальный горный университет (пр. К. Маркса, 19, Днепропетровск, 49027, Украина)

E-mail: olja.bud@mail.ru

UDC 338.5:330.31

Bojko V. V., Budynska O. Y. Economic Justification of Minimisation of Immobilisation Funds Invested Into Engineering Enterprise Materials

The article improves the mechanism of minimisation of immobilisation funds invested into enterprise materials. Optimisation of this mechanism is achieved through reduction of the difference between fixed (or advanced) and actual funds, invested into materials, with consideration of their differentiation and integration in the course of the enterprise operation cycle. The article justifies the necessity of study of immobilisation funds, invested into materials, for their possible minimisation. It offers methods of calculation of ratios of influence of minimisation of funds, invested into materials, upon alteration of the level of their immobilisation and absolute disengagement. It assesses the possibility of use of the proposed ratios both in relative and absolute indicators of immobilisation funds, invested into materials. It shows calculation of the matrix of minimisation of immobilisation funds, invested into materials, and its practical application at engineering enterprises. It underlines that the proposed methodology of calculation of the above said ratios and matrix of minimisation of immobilisation funds, invested into materials, allows determination of possible disengagement of the engaged money funds by an engineering enterprise depending on specific technical and economic conditions.

Key words: investments into materials, immobilisation, minimisation, reproduction, disengagement.

Tabl.: 1. **Formulae:** 20. **Bibl.:** 8.

Bojko Valentyna V. – Candidate of Sciences (Engineering), Associate Professor, Professor, Department of Management of the production sphere, National Mining University (pr. K. Marksa, 19, Dnipropetrovsk, 49027, Ukraine)

E-mail: professor.Bojko@gmail.com

Budynska Olha Yu. – Assistant, Department of Management of the production sphere, National Mining University (pr. K. Marksa, 19, Dnipropetrovsk, 49027, Ukraine)

E-mail: olja.bud@mail.ru

Сучасні ринкові умови господарювання в Україні характеризуються постійним зростанням цін на сировину, матеріали та чинники виробництва. У таких складних умовах машинобудівні підприємства змушені шукати шляхи мінімізації коштів, вкладених у ресурси при виробничій продукції, а також забезпечувати їх повне своєчасне відшкодування грошовими коштами. Актуальним завданням машинобудівного підприємства у всі часи господарювання було підвищення рівня відтворення найбільш важливих матеріальних цінностей. Особливу увагу заслуговують матеріали та кошти, вкладені в них, а також можлива мінімізація їх іммобілізації та подальша компенсація.

Дослідженню проблеми управління коштами, вкладеними в матеріали, у запасах підприємства приділяється увага у працях як вітчизняних, так і зарубіжних науковців. Серед них роботи Бельтюкова Є. А., Берсучького Я. Г., Бойко В. В., Вагонової О. Г., Галушко О. С., Гришко В. В., Довбні С. Б., Єрмошкіної О. В., Єфимової О. В., Котенєвої О. М., Назарчука Т. В., Пашкевич М. С., Саллі В. І., Савони Р. А., Соляник А. Г., Бондарєвої І. О., Чумаченка М. Г., Шегди А. В., Дж. К. Шима тощо. Аналіз вищезазначених робіт показує, що проблемі вдосконалення механізму управління мінімізацією іммобілізованих коштів, вкладених у матеріали, приділяється достатньо уваги. Це деякою мірою пояснюється тим, що нестача коштів створює фінансові ускладнення для підприємства – невиконання платіжної та розрахункової дисципліни. Однак методи більшості науково-практичних розробок полягають у раціоналізації використання наявних запасів (у т. ч. їх матеріальної частини) [1, 6, 7, 8]. Неодмінно вдосконалюються підходи до нормування запасів (у т. ч. їх матеріальної частини) за допомогою програмного забезпечення та без нього. Слід наголосити, що все більше уваги приділяється оптимізації управління зазначеними запасами у внутрішньовиробничій логістиці підприємства, що доповнюється розробкою механізмів мінімізації витрат, пов'язаних з ризиками у виробничо-збутовій системі промислового підприємства.

Враховуючи вищенаведені результати критичного аналізу існуючих досліджень, наведені розробки потребують подальшого розвитку. Це дозволить вдосконалити механізм мінімізації іммобілізованих коштів, вкладених у матеріали підприємства. Оптимізація названого механізму досягається зменшенням різниці між нормованими (або авансованими) і фактичними коштами, вкладеними в матеріали, з урахуванням диференціювання та інтегрування впродовж операційного циклу підприємства.

Оскільки «головною субстанцією» готової продукції є матеріали, то мінімізація іммобілізації коштів, вкладених у них, може значно вплинути на зміну ефективної діяльності підприємства. При цьому виникає необхідність обліку участі матеріалів у формуванні виробничих запасів, незавершеного виробництва, залишків готової продукції на складах та, відповідно, дебіторській заборгованості [2, 3]. Впроваджені показники пропонується визначати на кінець розрахункового статистичного періоду, тобто статичні дані на кінець року. Прийнята умова пояснюється тим, що директивно необхідна інвентаризація, у тому числі товарно-матеріальних цінностей, на машинобудівних підприємствах проводиться на кінець звітної періоду.

Оскільки виробничі запаси за своїм економічним складом і визначенням є матеріалами, то кошти, вкладені в матеріали у виробничих запасах, складають приблизно повну їх вартість. Кошти, вкладені в матеріали у незавер-

шеному виробництві, розраховуються за структурою виробничої собівартості. Матеріалоемність залишків готової продукції на складах та дебіторської заборгованості, розраховується відповідно до прийнятої методології.

Розрахунок зазначених показників можна подати таким чином (1) – (4).

1. Розрахунок обсягу коштів, вкладених у матеріали, у виробничих запасах:

$$KM_{B3} = O_{B3}, \quad (1)$$

де KM_{B3} – кошти, вкладені в матеріали, у виробничих запасах (грн); O_{B3} – оборотні кошти у виробничих запасах (грн).

2. Розрахунок обсягу коштів, вкладених у матеріали, у незавершеному виробництві:

$$KM_{H3} = \frac{C}{T} \cdot \mu_3^C \cdot k_{HB} \cdot t_{BC}; \quad \mu_3^C = \frac{M_i}{c_i}, \quad (2)$$

де KM_{H3} – кошти, вкладені в матеріали, у незавершеному виробництві (грн); C – виробнича собівартість товарної продукції (грн); μ_3^C – матеріаломісткість виробничої собівартості продукції (ч. од.); k_{HB} – коефіцієнт наростання витрат (ч. од.); t_{BC} – тривалість виробничого циклу (дн.); T – тривалість розглянутого періоду (дн.); M_i – матеріали у виробничій собівартості i -ої продукції (грн); c_i – виробнича собівартості i -ої продукції (грн).

3. Розрахунок обсягу коштів, вкладених у матеріали, у залишках готової продукції на складах підприємства:

$$KM_{TP} = \frac{Q_{TP}}{T} \cdot \mu_3^{TP} \cdot t_{CK}, \quad (3)$$

де KM_{TP} – кошти, вкладені в матеріали, у залишках готової продукції на складах підприємства (грн); Q_{TP} – вартість товарної продукції (грн); μ_3^{TP} – матеріаломісткість продукції (ч. од.); t_{CK} – норма складського запасу (дн.); T – тривалість розглянутого періоду (дн.).

4. Розрахунок обсягу коштів, вкладених у матеріали, у дебіторській заборгованості за товар:

$$KM_{D3} = Q_{D3} \cdot \mu_3^{DP}, \quad (4)$$

де KM_{D3} – кошти, вкладені в матеріали, у дебіторській заборгованості за товар (грн); Q_{D3} – вартість дебіторської заборгованості за товар (грн); μ_3^{DP} – матеріаломісткість продукції (ч. од.).

Враховуючи, що основна частина коштів, вкладених у ресурси, при виробництві та реалізації продукції на машинобудівному підприємстві припадає на матеріали, використання запропонованих алгоритмів розрахунку дозволяє виділити їх у загальній структурі ресурсів для найбільш ефективного управління мінімізацією іммобілізованих коштів, вкладених в них [4].

Отже, загальні кошти, вкладені в матеріали, при операційній діяльності машинобудівного підприємства можна визначити таким чином (5):

$$KM_{заг} = KM_{B3} + KM_{H3} + KM_{TP} + KM_{D3}, \quad (5)$$

де $KM_{заг}$ – загальні кошти, вкладені в матеріали, при операційній діяльності машинобудівного підприємства (грн).

Іммобілізація коштів, вкладених у матеріали, відбувається тоді, коли фактичні кошти, вкладені в матеріали у виробничих запасах, незавершеному виробництві та залишках готової продукції, перевищують авансовані (нор-

мовані) їх показники, а також при перевищенні фактичної дебіторської заборгованості за товари над отриманих авансів від покупців [4, 5]. Описане вище можна розрахувати таким чином (6) – (7):

$$KM_{B3}^{im} = KM_{B3}^{\phi} - KM_{B3}^{ag}; KM_{H3}^{im} = KM_{H3}^{\phi} - KM_{H3}^{ag}; \quad (6)$$

$$KM_{ГП}^{im} = KM_{ГП}^{\phi} - KM_{ГП}^{ag}; KM_{ДЗ}^{im} = KM_{ДЗ}^{\phi} - KM_{ДЗ}^{ag}, \quad (7)$$

де KM_{B3}^{im} , KM_{H3}^{im} , $KM_{ГП}^{im}$, $KM_{ДЗ}^{im}$ – відповідно іммобілізовані кошти, вкладені в матеріали, у виробничих запасах, незавершеному виробництві, залишках готової продукції, дебіторській заборгованості за товар (грн); KM_{B3}^{ϕ} , KM_{H3}^{ϕ} ,

$KM_{ГП}^{\phi}$, $KM_{ДЗ}^{\phi}$ – відповідно фактичні кошти, вкладені в матеріали, у виробничих запасах, незавершеному виробництві, залишках готової продукції, дебіторській заборгованості за товар (грн); KM_{B3}^{ag} , KM_{H3}^{ag} , $KM_{ГП}^{ag}$, $KM_{ДЗ}^{ag}$ – відповідно авансовані кошти, вкладені в матеріали, у виробничих запасах, незавершеному виробництві, залишках готової продукції, дебіторській заборгованості за товар (грн).

Загальні іммобілізовані кошти, вкладені в матеріали розраховуються таким чином (8):

$$KM_{заг}^{im} = KM_{B3}^{im} + KM_{H3}^{im} + KM_{ГП}^{im} + KM_{ДЗ}^{im}, \quad (8)$$

де $KM_{заг}^{im}$ – загальні іммобілізовані кошти, вкладені в матеріали (грн).

Як наголошувалось раніше, на машинобудівних підприємствах існує незмінна істина щодо перевищення фактичних коштів, вкладених у матеріали, над їх авансованими показниками. Виникає необхідність наближення різниці цих показників до мінімуму (за умови наближення обсягів виробництва до обсягів продажів) або мінімізації іммобілізації визначених коштів при операційній діяльності (9):

$$KM_{заг}^{im} \rightarrow \min. \quad (9)$$

Виконання зазначеної умови (9) може привести до вивільнення задіяних коштів, поповнення оборотних коштів, отримання при цьому додаткового прибутку, якщо є необхідність спрямувати вивільнені кошти на виробництво додаткового обсягу продукції. Якщо попит не створює необхідності у додатковому виробництві продукції, вивільнені кошти можуть бути спрямовані на розвиток підприємства та соціальні потреби.

Проведений вище аналіз складу іммобілізованих коштів, вкладених у матеріали, підтверджує суттєву необхідність визначення показників рівнів компенсації зазначеної іммобілізації відносно грошових коштів, які забезпечують першочергову компенсацію іммобілізованих коштів. Названі показники потрібні для можливості подальшого їх застосування при економіко-математичному моделюванні. Алгоритми названих показників, тобто рівнів компенсації іммобілізованих коштів, вкладених в матеріали, відносно загальних грошових коштів такі (10) – (11):

$$K_1^{im} = \frac{KM_{B3}^{im}}{\Gamma_{3\phi K}}; K_2^{im} = \frac{KM_{H3}^{im}}{\Gamma_{3\phi K}}; K_3^{im} = \frac{KM_{ГП}^{im}}{\Gamma_{3\phi K}}; K_4^{im} = \frac{KM_{ДЗ}^{im}}{\Gamma_{3\phi K}}; \quad (10)$$

$$K_{заг}^{im} = K_1^{im} + K_2^{im} + K_3^{im} + K_4^{im}, \quad (11)$$

де K_1^{im} , K_2^{im} , K_3^{im} , K_4^{im} – відповідно рівні компенсації іммобілізованих коштів, вкладених у матеріали, у виробничих

запасах, незавершеному виробництві, залишках готової продукції, дебіторській заборгованості за товар відносно загальних грошових коштів (грн/грн); $K_{заг}^{im}$ – загальний рівень компенсації іммобілізованих коштів, вкладених у матеріали, відносно загальних грошових коштів; $\Gamma_{3\phi K}$ – загальні грошові кошти підприємства (грн). При $K_{заг}^{im} \leq 1$ підприємство має спроможність компенсувати іммобілізовані кошти, вкладені в матеріали, власними коштами. При $K_{заг}^{im} > 1$ підприємство для компенсації іммобілізації повинно використовувати запозичені кошти в інших інвесторів (у т. ч. банків).

Зaproпоновані вище алгоритми розрахунку: обсягу коштів, вкладених у матеріали; обсягу їх іммобілізації; показники їх завантаження відносно вартості реалізованої продукції (чистого доходу); рівні їх компенсації – створюють наукову базу впровадження організаційно-економічного механізму управління мінімізацією іммобілізованих коштів, вкладених у матеріали.

Економіко-математична мінімізація іммобілізованих коштів, вкладених у матеріали, при операційній діяльності машинобудівного підприємства вимагає визначення коефіцієнтів впливу мінімізації коштів, вкладених у матеріали, на зміну рівня їх іммобілізації та абсолютного вивільнення.

Застосування коефіцієнтів впливу мінімізації коштів, вкладених у матеріали, за складовими на зміну рівня їх іммобілізації та абсолютного вивільнення дозволить визначити кориговані коефіцієнти іммобілізації цих коштів (12):

$$K_1^{im} = K_1^{im} \cdot a; K_2^{im} = K_2^{im} \cdot b; \quad (12)$$

$$K_3^{im} = K_3^{im} \cdot c; K_4^{im} = K_4^{im} \cdot d,$$

де a, b, c, d – коефіцієнти впливу мінімізації коштів, вкладених у матеріали, на зміну рівня їх іммобілізації та абсолютного вивільнення: у виробничих запасах, a ; незавершеному виробництві, b ; залишках готової продукції, c ; дебіторській заборгованості, d ; K_1^{im} , K_2^{im} , K_3^{im} , K_4^{im} – відповідно кориговані рівні компенсації іммобілізованих коштів, вкладених у матеріали у виробничих запасах, незавершеному виробництві, залишках готової продукції та дебіторській заборгованості за товар; K_1^{im} , K_2^{im} , K_3^{im} , K_4^{im} – відповідно рівні компенсації іммобілізованих коштів, вкладених у матеріали у виробничих запасах, незавершеному виробництві, залишках готової продукції та дебіторській заборгованості за товар.

Таким чином, загальний коригований рівень компенсації іммобілізованих коштів, вкладених у матеріали, визначається так (13):

$$K_{заг}^{im} = K_1^{im} + K_2^{im} + K_3^{im} + K_4^{im}, \quad (13)$$

де $K_{заг}^{im}$ – загальний корегований рівень компенсації іммобілізованих коштів, вкладених у матеріали.

Далі можна визначити коефіцієнти мінімізації іммобілізованих коштів, вкладених у матеріали, у виробничих запасах, незавершеному виробництві, залишках готової продукції та дебіторській заборгованості за товар за загальними алгоритмами (14) – (15).

$$F_1^{im} = K_1^{im} - K_1^{im} = K_1^{im} \cdot (1 - a); \quad (14)$$

$$F_2^{im} = K_2^{im} - K_2^{im} = K_2^{im} \cdot (1 - b);$$

$$F_3^{im} = K_3^{im} - K_3'^{im} = K_3^{im} \cdot (1 - c);$$

$$F_4^{im} = K_4^{im} - K_4'^{im} = K_4^{im} \cdot (1 - d), \quad (15)$$

де $F_1^{im}, F_2^{im}, F_3^{im}, F_4^{im}$ – відповідно коефіцієнти мінімізації іммобілізованих коштів, вкладених у матеріали, у виробничих запасах, незавершеному виробництві, залишках готової продукції та дебіторській заборгованості за товар.

Загальний коефіцієнт мінімізації іммобілізованих коштів, вкладених у матеріали, та його складові на основі їх диференціації в умовах операційної діяльності визначається таким чином (16):

$$F_{3ac}^{im} = F_{li}^{im} + F_{2j}^{im} + F_{3s}^{im} + F_{4p}^{im} \cdot F_{3ac}^{im} \rightarrow \min, \quad (16)$$

де F_{3ac}^{im} – загальний коефіцієнт мінімізації іммобілізованих коштів, вкладених у матеріали.

Використовуючи коефіцієнти впливу мінімізації коштів, вкладених у матеріали, на зміну рівня їх іммобілізації та абсолютного вивільнення можна розрахувати зміну обсягу іммобілізованих коштів, вкладених у матеріали, при їх мінімізації (17) – (18):

$$\Delta KM_{B3}^{im}(\min) = KM_{B3}^{im} \cdot a; \Delta KM_{H3}^{im}(\min) = KM_{H3}^{im} \cdot b; \quad (17)$$

$$\Delta KM_{ГП}^{im}(\min) = KM_{ГП}^{im} \cdot c; \Delta KM_{ДЗ}^{im}(\min) = KM_{ДЗ}^{im} \cdot d, \quad (18)$$

де $\Delta KM_{B3}^{im}(\min), \Delta KM_{H3}^{im}(\min), \Delta KM_{ГП}^{im}(\min), \Delta KM_{ДЗ}^{im}(\min)$ – відповідно зміна обсягу іммобілізованих коштів, вкладених у матеріали, при їх мінімізації: у виробничих запасах, незавершеному виробництві, залишках готової продукції, дебіторській заборгованості за товар.

Отримані в роботі результати факторного аналізу, відносні залежності показників, що впливають на іммобілізацію коштів, вкладених у матеріали, та запропонований загальний коефіцієнт мінімізації зазначених коштів дозволяють перейти до економіко-математичного моделювання. Воно дозволить визначити значення коефіцієнтів впливу мінімізації коштів, вкладених у матеріали, за складовими на зміну рівня їх іммобілізації та абсолютного вивільнення та призведе до загального скорочення іммобілізації. Отриманий у результаті економіко-математичного моделювання коефіцієнт F_{3ac}^{im} визначає частку задіяних коштів, які можна вивільнити в результаті мінімізації іммобілізованих коштів, вкладених у матеріали.

Цільова функція економіко-математичного моделювання мінімізації іммобілізованих коштів, вкладених у матеріали, у процесі операційної діяльності машинобудівного підприємства визначена таким чином (19):

$$F_{3ac}^{im} = K_{li}^{im} \cdot (1 - a) + K_{2j}^{im} \cdot (1 - b) + K_{3s}^{im} \cdot (1 - c) + K_{4p}^{im} \cdot (1 - d) \rightarrow \min. \quad (19)$$

За умови виконання додаткового обмеження (20):

$$a + b + d + c \leq K_{3ac}^{im}. \quad (20)$$

Матрицю мінімізації іммобілізованих коштів, вкладених у матеріали, відносно їх складових на машинобудівному підприємстві подано в *табл. 1*. Запропонована матриця дозволяє керівництву підприємства, використовуючи фактичні показники рівнів компенсації іммобілізованих коштів, вкладених у матеріали, відносно загальних грошових коштів, розрахувати можливе вивільнення задіяних коштів при мінімізації їх іммобілізації. Оскільки етапи іммобіліза-

ції коштів, вкладених у матеріали, відбуваються одночасно та мають власні обмеження, функція загального коефіцієнта мінімізації іммобілізованих коштів, вкладених у матеріали, не є лінійною.

ВИСНОВКИ

Таким чином, у статті наведено формалізацію економіко-математичної мінімізації іммобілізованих коштів, вкладених у матеріали. У результаті визначено коефіцієнти впливу мінімізації коштів, вкладених у матеріали, на зміну рівня їх іммобілізації та абсолютного вивільнення: у виробничих запасах, незавершеному виробництві, залишках готової продукції та дебіторській заборгованості. Запропонована методологія розрахунку названих коефіцієнтів та матриця мінімізації іммобілізованих коштів, вкладених у матеріали, дозволяє машинобудівному підприємству залежно від конкретних техніко-економічних умов господарювання визначити можливе вивільнення задіяних грошових коштів. ■

ЛІТЕРАТУРА

1. Берсуцький Я. Г. Поточне управління виробництвом у машинобудівній промисловості [Текст] / Я. Г. Берсуцький; НАН України, Інститут економіки промисловості. – Донецьк: ІЕП НАН України, 2000. – 196 с.
2. Бойко В. В. Вплив коливань незавершеного виробництва, залишків готової продукції на складах та дебіторської заборгованості на необхідні обсяги оборотного капіталу / В. В. Бойко, О. Ю. Будинська // Економічний Вісник НГУ. Дніпропетровськ: ДВНЗ «НГУ». – 2011. – № 3 (35). – С. 18 – 24.
3. Бойко В. В. Диференційний розрахунок матеріальних витрат промислового підприємства відносно організаційної та технологічної системи управління / В. В. Бойко, О. Ю. Будинська // Науковий Вісник НГУ Національного гірничого університету. Тематичний випуск «Інновації і трансфер технологій». – Дніпропетровськ: ДВНЗ «НГУ», 2011. – 148 с. – С. 35 – 39.
4. Бойко В. В. Проблеми и перспективы управления минимизацией иммобилизацией материальных ресурсов производственного предприятия / В. В. Бойко, О. Ю. Будинская // Науковий вісник НЛТУ України. ДВНЗ «Національний лісотехнічний університет України» МОН України. – 2013. – Вип. 23.15 – С. 185 – 189.
5. Будинська О. Ю. Інтегральні іммобілізовані матеріальні витрати та їх грошове відтворення власними коштами підприємства / О. Ю. Будинська // Держава та регіони. Серія: Економіка та підприємництво. – 2013. – № 3 (72). – С. 91 – 96.
6. Пашкевич М. С. Управління процесом компенсації виробничих витрат на промислового підприємстві: дис. ... канд. екон. наук: 08.00.04 / М. С. Пашкевич; Національний гірничий університет. – Дніпропетровськ, 2009 – 158 с.
7. Соляник Л. Г. Управління оборотними активами та джерелами їх фінансування на промислового підприємстві: дис. ... канд. економ. наук: 08.04.01 / Л. Г. Соляник; Інститут промисловості НАН України. – Донецьк, 2006. – 278 с.
8. Управління затратами підприємства: монографія / Г. В. Козаченко, Ю. С. Погорелов, Л. Ю. Хлапюнов, Г. А. Макухін / Східноукраїнський національний ун-т. – К.: Лібра, 2007. – 320 с.

REFERENCES

- Bersutskyi, Ya. H. *Potoczne upravlinnia vyrobnytstvom u mashynobudivnii promyslovosti* [Current production management in the engineering industry]. Donetsk: IEP NAN Ukraine, 2000.
- Boiko, V. V., and Budynska, O. Yu. "Vplyv kolyvan nezavershenoho vyrobnytstva, zalyshkiv hotovoi produktsii na skladakh ta debitorskoi zaborhovanosti na neobkhdni obsiahы oborotnoho kapitalu" [Effect of fluctuations of work in progress, finished goods inventory balance in warehouses and accounts receivable for the required amount of working capital]. *Ekonomichnyi Visnyk NHU*, no. 3 (35) (2011): 18-24.
- Boiko, V. V., and Budynska, O. Yu. "Dyferentsiyni rozrakhunok materialnykh vytrat promyslovoho pidpriemstva vidnosno orhanizatsiynoi ta tekhnolohichnoi systemy upravlinnia" [Differential calculation of material costs of industrial enterprises with respect to organizational and techno-

Таблиця 1

Матриця мінімізації іммобілізованих коштів, вкладених у матеріли, відносно їх складових на машинобудівному підприємстві

Виробничі запаси		Незавершене виробництво			Готова продукція			Дебіторська заборгованість за товар			Загальний коефіцієнт мінімізації іммобілізованих коштів, вкладених у матеріли, відносно власних коштів
Випадок	Рівень компенсації іммобілізованих коштів, відносно задіяних загальних коштів	Коефіцієнт мінімізації іммобілізованих коштів, відносно власних коштів	Випадок	Рівень компенсації іммобілізованих коштів, відносно задіяних загальних коштів	Коефіцієнт мінімізації іммобілізованих коштів, відносно власних коштів	Випадок	Рівень компенсації іммобілізованих коштів, відносно задіяних загальних коштів	Коефіцієнт мінімізації іммобілізованих коштів, відносно власних коштів			
i	K_1^{im}	F_1^{im}	j	K_2^{im}	F_2^{im}	s	K_3^{im}	F_3^{im}	p	K_4^{im}	F_4^{im}
Від 1 до n	(грн/грн)	(грн/грн)	Від 1 до m	(грн/грн)	(грн/грн)	Від 1 до v	(грн/грн)	(грн/грн)	Від 1 до d	(грн/грн)	(грн/грн)
1	0,0300	0,0267	1	0,0730	0,0431	1	0,1660	0,1079	1	0,1910	0,1719
2	0,0330	0,0294	2	0,0870	0,0513	2	0,1860	0,1209	2	0,2134	0,1921
3	0,0360	0,0320	3	0,1010	0,0596	3	0,2060	0,1339	3	0,2358	0,2122
4	0,0390	0,0347	4	0,1150	0,0679	4	0,2260	0,1469	4	0,2582	0,2324
5	0,0420	0,0374	5	0,1290	0,0761	5	0,2460	0,1599	5	0,2806	0,2525
6	0,0450	0,0401	6	0,1430	0,0844	6	0,2660	0,1729	6	0,3030	0,2727
7	0,0480	0,0427	7	0,1570	0,0926	7	0,2860	0,1859	7	0,3254	0,2929
8	0,0510	0,0454	8	0,1710	0,1009	8	0,3060	0,1989	8	0,3478	0,3130
$n-1$	0,1710	0,1522	$m-1$	0,2100	0,1239	$v-1$	0,3420	0,2223	$d-1$	0,3986	0,3587
n	0,1740	0,1549	m	0,2240	0,1322	v	0,3620	0,2353	d	0,4210	0,3789

$$F_{заг}^{im} = \sum (F_{1j}^{im} + F_{2j}^{im} + F_{3s}^{im} + F_{4p}^{im})$$

logical management system]. *Naukovyi Visnyk NNU. Tematychnyi vypusk «Innovatsii i transfer tekhnologii»* (2011): 35-39.

Boiko, V. V., and Budynskaia, O. Yu. "Problemy i perspektivy upravleniya minimizatsyey immobilizatsyey materialnykh resursov proizvodstvennogo predpriyatiya" [Problems and prospects of management of material resources by minimizing immobilization manufacturing enterprise]. *Naukovyi visnyk NLTU Ukrainy*, no. 23.15 (2013): 185-189.

Budynska, O. Yu. "Intehralni immobilizovani materialni vytraty ta ikh hroshove vidtvorennia vlasnymy koshtamy pidpriemstva" [Integrated immobilized material costs and cash playing their own funds]. *Derzhava ta rehiony. Seriya: Ekonomika ta pidpriemnytstvo*, no. 3 (72) (2013): 91-96.

Kozachenko, H. V., Pohorelov, Yu. S., and Khlapyonov, L. Yu. *Upravlinnia zatratamy pidpriemstva* [Cost management company]. Kyiv: Libra, 2007.

Pashkevych, M. S. "Upravlinnia protsesom kompensatsii vyrobnychykh vytrat na promyslovomu pidpriemstvi" [Managing compensation costs of production in an industrial plant]. *Dys. ... kand. ekon. nauk.* : 08.00.04, 2009.

Soliyanik, L. H. "Upravlinnia oborotnymy aktyvamy ta dzherelamy ikh finansuvannia na promyslovomu pidpriemstvi" [Management of current assets and sources of funding in an industrial plant]. *Dys. ... kand. ekon. nauk.* : 08.04.01, 2006.

УДК 338.48 (477): 65.011.4

УПРАВЛЕНИЕ ЭФФЕКТИВНОСТЬЮ ПРЕДПРИЯТИЙ РЕКРЕАЦИОННОГО КОМПЛЕКСА В УСЛОВИЯХ ИНФОРМАТИЗАЦИИ И ГЛОБАЛИЗАЦИИ ЭКОНОМИКИ

© 2014 КОРОГОВОДА Е. А.

УДК 338.48 (477): 65.011.4

Корогодова Е. А. Управление эффективностью предприятий рекреационного комплекса в условиях информатизации и глобализации экономики

Целью публикации является разработка рекомендаций по совершенствованию механизма управления эффективностью предприятий рекреационного комплекса с учетом новых тенденций глобализации и информатизации экономики. В статье рассматриваются основные подходы к определению эффективности предпринимательской деятельности, предложена классификация видов эффективности предприятия по критериям: характера затрат и результатов, влияния предприятия на внешнюю среду, длительности эффекта, локализации. Выделены причинно-следственные связи для каждого вида эффективности предприятий. Разработана схема элементов механизма управления эффективностью предприятий рекреационного комплекса и определены концептуальные принципы данного механизма. Предложено понятие «рекреационная привлекательность», которое, в отличие от существующих, точнее отображает сущность спроса на услуги предприятий и способствует разработке механизма управления рекреационной привлекательностью предприятий рекреационного комплекса по критериям рекреационного потенциала, цен и качества услуг предприятий. На базе выбора этих критериев в качестве основополагающих основана методика рейтинговой оценки рекреационных предприятий. Требуется дальнейшего уточнения методической инструментальной к диагностике четырех элементов функционирования предприятий рекреационного комплекса: внешней среды, рекреационного потенциала, организационного статуса, управленческого потенциала.

Ключевые слова: управление эффективностью, предприятия рекреационного комплекса, рекреационная привлекательность, механизм управления эффективностью предприятий.

Рис.: 3. **Табл.:** 3. **Библ.:** 14.

Корогодова Елена Александровна – кандидат экономических наук, доцент, кафедра международной экономики, Национальный технический университет Украины «Киевский политехнический институт» (пр. Победы, 37, Киев, 03056, Украина)

E-mail: olenakorogodova@gmail.com

УДК 338.48 (477): 65.011.4

Корогодова О. О. Управління ефективністю підприємств рекреаційного комплексу в умовах інформатизації та глобалізації економіки

Метою публікації є розробка рекомендацій щодо вдосконалення механізму управління ефективністю підприємств рекреаційного комплексу з урахуванням нових тенденцій глобалізації та інформатизації економіки. У статті розглядаються основні підходи до визначення ефективності підприємницької діяльності, запропоновано класифікацію видів ефективності підприємства за критеріями: характеру витрат і результатів, впливу підприємства на зовнішнє середовище, тривалості ефекту, локалізації. Виділено причинно-наслідкові зв'язки для кожного виду ефективності підприємств. Розроблено схему елементів механізму управління ефективністю підприємств рекреаційного комплексу та визначено концептуальні принципи даного механізму. Запропоновано поняття «рекреаційна привабливість», яке, на відміну від існуючих, точніше відображає сутність попиту на послуги підприємств і сприяє розробці механізму управління рекреаційною привабливістю підприємств рекреаційного комплексу за критеріями рекреаційного потенціалу, цін та якості послуг підприємств. На базі вибору цих критеріїв як основоположних заснована методика рейтингової оцінки рекреаційних підприємств. Потребує подальшого уточнення методичний інструментарій до діагностики чотирьох елементів функціонування підприємств рекреаційного комплексу: зовнішнього середовища, рекреаційного потенціалу, організаційного статусу, управлінського потенціалу.

Ключові слова: управління ефективністю, підприємства рекреаційного комплексу, рекреаційна привабливість, механізм управління ефективністю підприємств.

Рис.: 3. **Табл.:** 3. **Бібл.:** 14.

Корогодова Олена Олександрівна – кандидат економічних наук, доцент, кафедра міжнародної економіки, Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут» (пр. Перемоги, 37, Київ, 03056, Україна)

E-mail: olenakorogodova@gmail.com

UDC 338.48 (477): 65.011.4

Korogodova O. O. Managing Recreation Enterprises Efficiency under Conditions of Informatisation and Globalisation of Economy

The goal of the article is development of recommendations on improvement of the recreation enterprise efficiency management mechanism with consideration of new tendencies of globalisation and informatisation of economy. The article considers main approaches to determination of efficiency of entrepreneurial activity and proposes a classification of types of enterprise efficiency by the following criteria: nature of expenditures and results, environmental impact of the enterprise, duration of effect and localisation. The article marks out the cause-effect relation for each type of enterprise efficiency. It develops a scheme of elements of the mechanism of management of recreation enterprise efficiency and identifies conceptual principles of this mechanism. It offers the "recreation attractiveness" notion, which, unlike existing ones, reflects the essence of demand on enterprise services more accurately and facilitates development of the recreation enterprise recreation attractiveness management mechanism by criteria of recreation potential, prices and quality of enterprise services. Using this criteria as basic, the article builds methods of rating assessment of recreation enterprises. It is necessary to study deeper the methodical instruments for diagnostics of four elements of recreation enterprise functioning: external environment, recreation potential, organisational status and management potential.

Key words: efficiency management, recreation enterprises, recreation attractiveness, enterprise efficiency management mechanism.

Pic.: 3. **Tabl.:** 3. **Bibl.:** 14.

Korogodova Olena O. – Candidate of Sciences (Economics), Associate Professor, Department of International Economics, National Technical University of Ukraine «Kyiv Polytechnic Institute» (pr. Peremogy, 37, Kyiv, 03056, Ukraine) **E-mail:** olenakorogodova@gmail.com